

Museer!

obs! Gäller inte Skellefteå museum!

STÄLLER SVENSKA MUSEER UPP NÅN GÅNG?

Museerna i det här landet prisar alltid väldigt- och förstrött-det arbete som SSDF:s och Sjöhistoriska museets marinarkeologer genom åren lagt ned på ideella insatser för att hålla kurser, föredrag och bildvisningar. Denna utbildning i marin arkeologi som med tiden och med erfarenheten-både hos föreläsare och dykare- blivit ganska avancerad, bedrivs i huvudsak klubbvis i mindre grupper(10-20 personer)för bästa effekt.

Under hela den tid som undertecknad hållit i sådana här kurser(11-12 st. sedan 1978 främst längs Norrlandskusten)har aldrig en enda museiperson i de berörda museerna(som hövligen underrättats)dykt upp på kurserna. Observera då att jag för min del inte väntar mig att museipersonen bara skall finnas där i tio minuter för att framhålla hur bra museet är och hur lite pengar man har samt etablera en kontakt med klubben avsedd att träda i kraft en gång i halvåret- jag menar att samtliga museipersoner skulle må gott av att lära sig en del i ämnet. Jag vill framhålla att vi håller våra föreläsningar för en publik som till största delen är betydligt bättre underrättade om maritima ting än genomsnittsmuseipersonen. Allra helst som publiken i många fall har åtskilliga kurser bakom sig och därtill av naturnödvändighet skaffat sig lärdomar helt på egen hand. Att döma av en del museimänniskors inställning tror de sig ha att göra med barn och inte med jämlikar! Det är ingen tillfällighet att sportdykare var i majoritet på den universitetskurs(betyg D)som anordnades vid Stockholms universitet våren 1975, situationen har upprepats i andra sammanhang, t ex maritimhistoriska symposier. Skillnaden mellan deltagarna uttrycks inte i olika insikt utan i att det ena parten var där"tjänstevägen" och den andra på ideell grund.

Den skillnaden är tydligen bara vad som väntas av oss och av dykarna. Jag tvingas här uttrycka mig helt konkret.

Kostnaderna för en veckoslutskurs i marin arkeologi belöper sig på följande per föreläsare:

honorar minimum	400:-	(för upp till 6-8 timmars koncentrerad kurstid)
traktamente(à 165)	330:-	(för att hålla ned kostnaden bor man hos dykare)
reskostnad(tåg)	<u>500:-</u>	
	1.230:-	

Säg att det nu är minst tre föreläsare, dessutom behövs lokalhyra, utrustning, material av olika slag m m. En minimisumma för en veckoslutskurs är då minst 5.000:-. Vem betalar det?

För det mesta står klubbarna själva genom SSDF-distriktet eller ibland något studieförbund för alla fiolerna. Är det verkligen riktigt?

Självfallet kräver föreläsarna, länge helt ideellt engagerade, inte att ersättas enligt de normer som gäller eller borde gälla för motsvarande expertkunskap. Då skulle det bara inte bli något!

Men det finns faktiskt folk som värderat de här kunskaperna på en helt annan måte:

Nyss var jag själv och höll föreläsningar i Trondheim för Trøndelagsdykarna, DKNVS- Museet (Universitetet i Trondheim), som ansvarar för de maritima lämningarna enligt kulturminneloven (1978) i området, hade begärt särskilda anslag till kursen från miljöverndepartementet.

Följande ersättning gavs:

honorar per timme 467 nkr (jämför med de 6-8 timmarna ovan!)
 traktamente/dag 250 nkr
 plus bekvämt och snabbt flyg från Stockholm.

Se där en viss skillnad i behandling och värdering!

Beror nu detta bara på norska oljemiljoner? Såvitt jag vet har oljan kostat Norge mer än den smakat än så länge.

Hur många dykare finns i Norge resp Sverige? 1976 var 2,300 förbundsanslutna i Norge, 8,500 i Sverige!

Och i Sverige sitter vi med vårt fortfarande lika världsunika kulturarv på Östersjöbottnarna!

Nej, kom inte och säg att det svenska problemet är fattigdom. Det är utan tvekan på inställningen det beror.

Nu är jag inte bara tacksam själv för att en gång få betalning efter pedagogisk insats. Saken är allvarligare än så.

Den betydligt mindre summan ovan har svenska klubbar numera svårt att skrapa ihop. (Sannolikt skulle även de norska klubbarna ha vissa svårigheter?)

Följden blir att dykarna själva kan få betala bortåt 300:-/skalle för att få vara med på en veckoslutskurs (ibland betalas därigenom även viss mat).

Nästa följd: alltför få anmäler sig. Tredje följd: det blir ingen kurs.

Under 1979 inställdes 4-5 kurser av denna orsak.

Det vore faktiskt en befrielse att få se ett enda museum i Sverige ställa upp ekonomiskt och betala för det som man påstår sig uppmuntra på alla sätt.

Härmed utlyses en pristävling bland svenska museer: det som blir först med att arrangera en sån här "norsk" kurs under 1980-81 mottar ett symboliskt pris av fem (5) individuella kronor som uppmuntran. Från undertecknad - så att vi för all del inte belastar någon institution!

Myntslag: tja, vilket är egentligen kulturell hårdvaluta: norskt eller svenskt?

Christer Westerdahl